

Undersökning: Slopande av övertidsavgifter för vuxna låntagare

Förslag till kultur- och fritidsnämndens beslut

1. Övertidsavgifter på Linköping Stadsbibliotek tas bort under perioden 2022-05-01 till 2023-04-30.
2. Kultur- och fritidsdirektören ges i uppdrag att återkomma med en återrapportering hösten 2023.
3. Pilotprojektet övergår till permanent verksamhet om Stadsbiblioteket bedömer att en sådan förändring är till bästa nytta för Linköpingsborna.

Ärende

Under 2022 planerar Götabiblioteken att genomföra ett pilotprojekt där Linköpings stadsbibliotek tillsammans med ytterligare tre bibliotek i Östergötland vill testa att ta bort övertidsavgifterna och ersätta dem med andra sanktionsmedel för att få tillbaka utlånade medier snabbare. För att testet ska vara representativt bör det göras i kommuner av lite olika storlek och då är Linköpings stadsbibliotek ett av de bibliotek som vill vara med och testa. Idag används en övertidsavgift för den låntagare som inte lämnar tillbaka medier i tid. Undersökningar visar att användandet av övertidsavgifter inte ger så stor effekt och Götabiblioteken därför testa att ta bort avgifterna och jobba med andra sanktioner.

Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår därför att övertidsavgifterna tas bort under perioden 2022-05-01 till 2023-04-30.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Slopande av övertidsavgifter för vuxna låntagare, beslut om pilotprojekt, 2022-04-12

Bakgrund

Linköpings stadsbibliotek ingår i Götasamarbetet. Götabiblioteken är ett samarbete mellan folkbiblioteken i Boxholm, Finspång, Kinda, Mjölby, Motala, Norrköping, Söderköping, Tranås, Vadstena, Valdemarsvik, Ydre, Åtvidaberg och Ödeshög kommun samt Regionbibliotek Östergötland. Samarbetet innebär bland annat en gemensam bibliotekskatalog, en webbplats och ett grundutbud av e-tjänster. Bibliotekens medier är tillgängliga för alla användare i dessa 14 kommuner, vilket innebär att biblioteken har ett gemensamt mediabestånd som kan användas av alla låntagare inom vår region. Samarbetet har pågått i drygt 10 år och syftet är att ge en så bra och likvärdig biblioteksservice till alla invånare i Östergötland och Tranås som möjligt. Götabiblioteken styrs av en styrgrupp bestående av en representant från varje kommun och Regionbibliotek Östergötland. Samarbetet innebär bland annat att Götabiblioteken har en ambition att tillämpa så lika regler som möjligt. Med gemensamma regler avses bland annat lånetider men också övertidsavgifter.

Under 2022 planerar Götabiblioteken att genomföra ett pilotprojekt där Linköpings stadsbibliotek tillsammans med ytterligare tre bibliotek i Östergötland vill prova att ta bort övertidsavgifterna och ersätta dem med andra sätt att få tillbaka medier snabbare. Syftet med övertidsavgifterna är att låntagarna ska lämna tillbaka medier snabbare så att de åter kan komma i cirkulation. Övertidsavgifter är ett sanktionsmedel som är vanligt förekommande på bibliotek i Sverige, detta trots att det är svårt att belägga att övertidsavgifter påverkar låntagarnas vilja att lämna tillbaka media i tid. Användandet av övertidsavgifter lyfts ofta som ett argument till varför ickeanvändare inte använder sig av bibliotekets tjänster.

Projektets syftar till att:

- testa andra verktyg än övertidsavgifter för att främja återlämning och öka cirkulationen av medier,
- ta fram data som underlag för strategiska beslut som gagnar en enhetlig och hållbar hantering av övertidsavgifter inom hela Götasamarbetet, och
- ge låntagarna god digital kunskap i linje med digitaliseringsstrategier gällande tillgänglighet och jämlikhet med invånaren i fokus.

Testperioden ska pågå under 12 månader och gäller endast övertidsavgifter.

Projektet är förankrat i Götabibliotekens styrgrupp och förhoppningen är att biblioteken i Östergötland efter testet ska kunna enas om enhetliga regler i alla kommuner för att skapa mer tydlighet för låntagarna och få fler i samhället att använda bibliotekets tjänster fullt ut. Under projektet testas olika metoder för bland annat tätare och fler påminnelser via sms och tidigare avstängning från nya lån om man inte lämnar tillbaka det man lånat. Om testet blir

framgångsrikt önskar Stadsbiblioteket fortsätta att jobba utan övertidsavgifter och med andra metoder för att nå fram till önskat resultat.

Götabiblioteken vill under testperioden även undersöka vilka möjligheter biblioteken har att kräva in ej återlämnade medier på ett effektivare sätt. Linköpings stadsbibliotek vill därför se över möjligheten att automatiskt fakturera för ej återlämnat material.

Barn och unga som inte fyllt 18 år berörs inte av projektet då de redan är undantagna övertidsavgifter i hela Götasamarbetet.

Ekonomiska konsekvenser

Bibliotekets avgifter beslutades av kultur- och fritidsnämnden 2021-10-28, § 105. Övertidsavgifterna har gett en intäkt till Linköpings stadsbibliotek med ca 50 000/år. Hanteringen av övertidsavgifterna är emellertid kostnadskrävande i form av personalresurser och tid. Vidare är övertidsavgiften en sanktionsavgift som biblioteken aktivt jobbar för att inte få för att få bättre utnyttjande av medierna.

Finansiering av pilotprojektet kommer under testperioden ske inom Linköpings stadsbibliotekets ram. Om pilotprojektet blir en permanent verksamhet ska eventuella uppkomna kostnader hanteras inom Stadsbibliotekets budgetram.

Kommunala mål

Kultur- och fritidsnämndens mål för 2022 anger bland annat följande:

Ett mångfasetterat kultur-, fritids- och idrottsliv

Mötesplatser och anläggningar upplevs trygga och välkomnande

Ett synligt kultur-, fritids- och idrottsliv

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Linköpings stadsbibliotek bedriver ett jämställdhets- och mångfaldsarbete som utgår från den grundläggande principen om likabehandling och ickediskriminering oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Samråd

Samråd med Juridikenheten har genomförts.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning av projektet genomförs av medverkande bibliotek och redovisas till nämnden under hösten 2023.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL- förhandling enligt § 19 har genomförts 2022-04-05.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Karin Olanders

Beslutet skickas till:

-